

DOBROGEA JUNIA

DOBROGEA A DOBROGENILOR

Director: CONSTANTIN N. SARRY

ABONAMENTE:

Pe un an . . . 40 Lei — Pe 6 luni . . . 20 Lei
Anunțuri și Redacție după învoială

ORGAN NATIONAL-DOBROGEAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BUCUREȘTI — STR. PATRAȘCU-VODA, No. 4
Manuscrisurile nu se întorc

PENTRU PATRIE

Vitejii Dobrogeni

Tablă-o viață moartă, pricină și-o moarte viață.
I. Helade Rădulescu.

Cu greu îți poate oricine închipui că marele fluviu ce este Dunărea, la îmbucătura lui nu e de cât un mic izvor, făcând sfios de sub stâncile unei păduri, ce-și capătă și ea însemnătatea numai prin aceeași apă, careia îi dă naștere. Și iarăși toată lumea știe că, făcând acea străvezie și îngustă, de răcoala ghețarului și de limpezimea aurorei, cu toate împotririile solului, cu toate zolile și necurățeniile cu care o turbură canalele orășenești, alimentată de guri de aceeași origine pură și sub acțiunea binefăcătoare a luminii celei de sus, transformată în imens puiol de apă, ajunge să străbată provinciile și țării întregi pentru ca să dea energii și viață la mii și milioane de oameni.

DUMITRU BUJILA

N'am găsit comparațiune, care, păstrându-se toate proporțiile, să redea mai potrivit personalitatea a încă unui scump dispărut de-ai noștri, în războiul pentru întregirea neamului, a lui Dumitru Bujila. Născut pe malul Dunării dobrogeane, la Dăeni, dela începuturile modeste și grele ale unui fecior de plugar, dânsul, păstrându-și curat și nealterat sufletul lui de jărăn, a știut, cu toate popasurile cuvenite,

cu toată modestia, dar și cu toată hotărârea, să-și crolască în lume drumul, ce dăce la atențiunea și considerațiunea unei țări. Moartea a venit să-l răpună însă, tocmai când era în plin mers ascendent, tocmai când era mai multă nevoie de asemenea energii și volnți curate și hotărâte.

Dobrogean din tâlpi până în creștet, om întreg la corp și la minte, muncitor și bun prieten și apreciat coleg, învățător mai întâi în satul lui natal — unde a desjăsurat o activitate neprețuită și nelustrată — mai apoi revizor școlar, iar în cele din urmă așezat ca institutor și director de școală la Tulcea, factor cumpănat în frământata mișcare învățătorească,

patriei ultima și supremă jertfă: ființa-i proprie, atât de scumpă unei familii numeroase și sărace.

Pe mormântul și acestui scump frate de mână, de sacrificii și de speranțe, unul din cei mai vechi și apreciați colaboratori ai acestui ziar, depunem odată cu cele mai bune nădejdi pierdute, lacrimile noastre.

CONST. N. SARRY

Încă un luptător Dobrogean

Intimatul nostru colaborator, d. Floria Grigorescu — fiul bătrânului luptător și distinsului nostru constănțean, Petre Grigorescu — și-a trecut zilele acestea cu succes examenul de licență în drept. Sângeră apă nu se face.

Ceace totuși timp de ani întregi a cerut, idealul pentru care și-a sacrificat momentele cele mai frumoase din viață: învățarea Dobrogei în treapta, ce i se euilase, — fiul a înțeles, și înarmat cu vigoarea zăcutoare a tinereții, a prins să strige, arătând relele și sperând numai în îndreptarea care va veni, tot dela cel din generația lui.

Horia P. Grigorescu (H. P. Gr.; Răzvan) cunoscut cetățenilor noștri, este admirat pretutindeni pentru felul cum știe să îmbrățișeze chestiunile cari privesc de aproape, sau de departe, pământul nostru. Astăzi, când pășeste pragul cel mare al vieții cetățenești, hotărât, întinos și luminat cum l'am cunoscut în cele mai însemnate clipe ale pribegiei noastre, îi urăm din suflet să meargă pe același cale minunată pe care a apucat, luptând pentru stăruirea țării Dobrogea.

Dobrogea în fața Conferinței de pace

O scrisoare liniștitoare

Din partea d-lui O. Tatrăli, un distins și al Tulcei, profesor la Universitatea din Iași, primim următoarele rânduri:

Domnule Sarry,

Vă mulțumesc de amabilitate ce aveți de a-mi trimite ziarul d-voastră „Dobrogea Jună”, pe care îl citesc cu multă plăcere.

Dintr'un articol, publicat într'unul din numerele din urmă, văd că sunteți alarmat de propaganda bulgărească contra noastră. Cred că nu trebuie să aveți nici o teamă. Bulgarii nu s'au lăsat în țările aliate. Toată lumea știe căt prefusec vorbele și declarațiile lor. De altfel noi am lucrat mult în străinătate pentru a combate pretențiile bulgărești, susținute de misiunile lor politice și universitare. În frunte cu ministrul lor Rizef, mort acum trecut, și de profesorul universitar Ișirko.

Eu am avut onoarea să susțin, ca dobrogean, lupta în privința lor. Am făcut parte din misiunea celor zece profesori universitari, trimiși pentru propagandă în străinătate, de asociația profesorilor universitari, precum și de guvern.

Am stat aproape 2 ani la Paris, unde am scris peste douăzeci de articole în chestiunea Dobrogei, protestând ca dobrogean împotriva meșunilor votate sub batoneta bulgărească, ale așa ziselor congrese din Babodag.

Articolele mele au fost trimise, ca un dosar al argumentelor românești, d-lui Lansing, ministrul Afacerilor Străine al Statelor-Unite. Acest dosar a fost adus la Paris de delegația americană, cu care m'am întreținut adesea apărând dreptățile românești în chestia Dobrogei.

La argumentele bulgărești, am răspuns în cartea mea scrisă pentru congresul de pace, intitulată La Roumanie Transdanubienne (La Dobrogea), din care am plăcut să vă trimit un exemplar. Pe cartea aceasta se bazează — mi s'a spus de diplomați francezi — conferința în cunoașterea problemelor dobrogeane, care e desțegată în favoarea noastră.

Vă trimit aici alăturat și câteva articole publicate în ziarul francezesi. Spiritul ne sunt foarte favorabile în străinătate.

Aceasta ca să vă întretese. Primiți, vă rog, salutările mele deosebite.

O. Tatrăli

Iași, 11 Iulie 1917

Situația școlilor din Dobrogea Nordică și Delta Dunării

— Convorbire cu d. T. Gheorghiu, revizor școlar al Jud. Tulcea —

Învățământul din Dobrogea suferă astăzi foarte mult din cauza distrugerii școlilor de școli.

Situația acestor clădiri este dezastroasă. Autoritățile locale fac toate sforțările pentru schimbarea acestor săli de lucru nenorocite din Dobrogea. Rămâne acum ca și guvernarea noastră să se angajeze și să sancționeze fără multă întârziere măsurile preconizate prin rapoartele oficiale ale autorităților dobrogeane.

D-nul T. Gheorghiu, revizor școlar al județului Tulcea, a binevoit să ne expună în linii generale, situațiunea prezenta a școlilor din acest județ, precum și măsurile ce se luă pentru îndreptarea acestei stări de lucruri.

Din 129 școli rurale, câte funcționau înainte de război, ne spune d-na, nu s'au putut redeschide anul acesta de cât 99, și acestea cu mari greutăți. Din 16 școli urbane s'au redeschis 14, iar din 64 grădini de copii, abea s'au putut funcționa 24.

Toate greutățile pentru redeschiderea școlilor din județul Tulcea, le întâmpin

din cauza lipsei de localuri, și mai ales din lipsă de personal, de aceea cea mai mare parte din personal este detașat în Basarabia și restul țării. Și ceea ce este mai grav, e că nu găsește suplînitori, accestulată d. Gheorghiu.

Cu privire la măsurile ce trebuiesc luate, d-na spune că e cerut ministerului să facă să înceteze toate detașările actuale din personalul corpului didactic din Dobrogea, și să nu se mai transfere nimeni în vîltire, cel puțin pentru un an, iar ca un imboid, și pentru îmbunătățirea învățămîntului în această provincie, revizorul de Tulcea a cerut sporirea salariilor corpului didactic dobrogean cu 50 la sută.

Toate aceste măsuri, afirmă d. Gheorghiu, s'au dovedit necesare, și a nu se lua oarecum de ele ar însemna renunțarea la îndreptarea lucrurilor.

Tot odată d. Gheorghiu ne informează că în Delta nu mai funcționează încă nici o școală, din cauza marilor inundații, cari au înecat toate estele cuprinse între brațele Dunării.

P. N.

DOBROGEA

Un răspuns „Uniunii savanților, scriitorilor și artiștilor bulgari”

de E. M. BRANCOVICI
Profesor la Academia de Științe Studii comerciale și industriale

D-l Michalkov merge înău cu curajul și mai departe, susținând, — nici mai mult, nici mai puțin, — că Bulgarii au mai mult pământ în Dobrogea, decât Românii; iar pentru a face plausibilă această afirmațiune fenomenală, recurge și de data aceasta la cifre. Numitul autor a căutat să pună în practică zicătoarea: „cu nimic nu se poate minți mai bine decât cu cifre”, — dar nu a prea reușit nici de rîndul acesta. Pentru cine cunoaște cătuși de puțin situația în Dobrogea, se va minuna de așa afirmațiune extraordinară de îndrăznească și se va întreba cum de a îndrăznit autorul în chestiune să vrea să argumenteze chiar cu cifre.

Sicuzul e foarte simplu și sfîșit, — pentru a-l aplica trebuie mult curaj și puțin noroc, de a găsi cetitori cași, grăbiți totdeauna, să treacă repede asupra cifrelor, fără a medita mult și fără a le controla.

Iată ce ne spune numitul savant bulgar:

„După cifrele referitoare la anul 1904, suprafața totală a proprietății private atinge 615.815 hectare, din cari 392.704 hectare aparținând Românilor, 109.954 hectare aparținând Turcilor și Tătarilor, 24.528 Rușilor și Lipovenilor, 16.818 Germanilor. Cea-ce însemnează că în acei an Românii dețineau 63,6%, din toată întinderea proprietății private, Bulgarii 17,6%, Turcii și Tătarii 9,6%, — Rușii și Lipovenii 4%, — și Germanii 2,7%.”

Până aci toate bune și frumoase, dar vă veți întreba stăruel, de unde este argumentarea că Bulgarii au mai mult pământ în Dobrogea decât Românii?

Iată cum: continuăm citațiunea întreprinsă mai sus fără a suprîmă nimic și raducem textual:

„În consecință, avem pe cap de locuitor: pentru Românii o medie de 2,7 hectare, — pentru Bulgarii 2,6, — pentru Turcii și Tătarii 1,7, — pentru Rușii și Lipovenii 0,8, — și Germanii 2,1 hectare. Aceste cifre indică că, relativ, Bulgarii posedă în Dobrogea aproape tot atîtă ca Românii. Situația Bulgarilor devine mai bună încă, dacă comparăm cifrele indicînd distribuția pământului pe categorii de proprietari. Găsim în

acest caz, bă marea proprietate de peste 100 hectare de o întindere totală de 164.669 hectare, apa ține de preferință Românilor, cari dețin 117.544 hectare, adică 71,3%; Bulgarii nu posedă o mare proprietate decât 12.694 hectare, adică 7,7%. Proprietățile dela 25 la 100 hectare, de o întindere totală de 97.354 hectare aparțin pentru 63.830 hectare, adică 66,0%, Românilor și pentru 20.011, adică 20,9%, Bulgarilor. În fine proprietățile sub 25 hectare, de o întindere totală de 373.589 hectare, aparțin Românilor pentru 211.406 hectare, adică 56,5%, și pentru 77.249 hectare, adică 20,7%, Bulgarilor. Aceste cifre indică că în ce privește proprietatea mijlocie și mică, Bulgarii sunt mai bine îmbrățișiți decât Românii. Din tot pământul ce dețin Românii în Dobrogea, 50,0% aparține categoriei marelui proprietar, 10,2% celei mijlocii, 33,8% celei mici; din pământurile deținute de Bulgarii, 11,3% aparțin categoriei marelui proprietar, 18,3% proprietății mijlocii, 70,3% celei mici. Mica proprietate, baza muncii câmpului și a bunelor stări naționale, este sensibil mai dezvoltată la Bulgarii, decât la Românii.”

Ori cine, la simpla citire a acestor cifre, își va da seama imediat de grosolanț și de lipsă de punctualitate în atînea autorului în sistematul său de argumentare „sui generis”. — Încă în concluderea ne propune să lăsam cu totul în o parte pământul aparținând marelui proprietar și să cercetăm numai suprafețele de la proprietatea mijlocie și mică, cari revin pe cap de locuitor, vom găsi că cifra corepondențiară este pentru Românii 1,6 hectare, și pentru Bulgarii 2,3, — celace arată (după autor N. 1.) că populația rurală bulgară în Dobrogea posedă mai mult pământ, decât populația română. Acest fapt rezultă la parte al transferării vechilor marilor proprietăți bulgare în mâinile Românilor, nu arată marea rezistență a elementului bulgar din Dobrogea, care a știut să-și păstreze proprietatea, în ciuda presiunilor autorităților și a colonizării forșate „Dobrogei prin Românii” (sic).

D-l Michalkov nu se jecnează de loc

POLITICIANISM ȘI NEPĂSARE

de SCARLAT VĂRNAV

Cel de pe urmă articol, pe care l-am scris pentru ziarul „Dobrogea Jună”, a fost elopărțit de cenzură.

câmpului, măcar pâinea cea de toate zilele;

Prin nici un cuvînt, conform unui vechi obicei, nu m'am depășit de cel mai curat adevăr; nu putea fi justificată nici banala că putea compromite situațiunea noastră față de străinătate, care de altminterea cunoaște mai bine, decât marea majoritate a Românilor, împrejurările pe care le relatam.

Străsturile ensurei nu vor împiedica, înște, ca lumina să se facă; zabava nu va folosi acelor cari se birule pe tredele, că toate se uită și că toate se pot leria.

Nu se ajunge prin așa fel de apucături decât să se înverzească pornirile urâte ale acelei instituții — cenzura — a cărei menire e de a oprî indiscrețiunile dăunătoare interraciilor naționale

Departe de noi gândul că Românii de celelalte părți ale țării nu și-ar fi făcut toată datoria. Căși nu au sângerat, căși nu au plătit un greu tribut în lupta arișată pentru înfrîntarea viziului strămoșesc! Nu ne putem opri însă de a lăuda că, nici în Regat, nici chiar în teritoriul în care se află un simțacru de administrațiune românească, nu s'a pățit cum a pățimul populațiunea Dobrogei.

A fost acolo ceva asemănător cu cele petrecute în Belgia și în partea de nord a Franței, o silire totală a ajutorului agonisit prin munca lucuroasă de zece de ani de către o populațiune cu care ne puteam mândri, căci ei se datorește des întregul prețscerea într'o grădina tubelugată a celui mai sărac și mai pustiu din vilețele Turciei de odinioară.

Să lăsam dară de o camdată cercetarea activității misiunii române la Paris și să ne întredrim privirile spre starea nenorocită a Dobrogei.

A fost o clipă, vai! numai o clipă, în care Dobrogenii au trășnit de bucurie; era în alina acea foină, în care s'a aflat că după multă părtărie în fugă a goral mult lăbit.

Nu a trecut multă vreme și desănădeșea mai dureroasă decât toate chinurile răbdate, l'a cuprins.

Oragele distruse, zeci și sute de sate rase de pe pământ, gospodăriile nimicite, vilele și untele prădate, într'un cuvînt o pustiere din porocă sistematică, sâlbatică, — iată starea în care barbarii înșesară frumoasa și bogata noastră provincie.

Populațiunea așese toate acestea, se grăbea însă să se întorcă din pribegie cu nădejdea, cu siguranța că i se va da ajutor și că va fi tulenită refăcerea.

În timpul perioadei electorale, directorul nostru lăudă reședința la Constanța, orice corespondență privitoare la ziar armeană a se adresa în acel oraș. str. Dumitru Stăruța No. 7

Începutul vieții militare, sociale și culturale a Dobrogei sub Romani

Extras din conferința d-lui colonel Ionescu Dobrogeanu ținută în ziua de 29/VI/1919 la liceul „Mircea cel Bătrîn” din Constanța

Conferința este îndreptată în contra teoriilor fantastice și utopice emise de d-nul profesor Zlatarsky, în articolul d-sale „Le suri historique et politique de la Dobroudja”, cum și împotriva eroareților pretinșului archeolog bulgar d. Skerzyl, în articolul „Anticena monumente bulgares dans la Dobroudja”. Ambele articole au fost publicate într'o serie de apărături la Sofia, sub titlul „La Dobroudja”.

Când principilele teorii sunt sinere și dinșite — alce confesoriului — se fac omere astfel care le emite, viața se opriștină populară pentru care sunt emise și care și trage din ele dreptul la viață și la stăpînirea pământului pe care îl înșesă.

Căd' amezăși principii sunt neșesere și tendențioase, ele și fac impresie unei marșe entofecșionate de gornonată și pentru apăs.

Amegit impresia și o lăudă alinul burzava „La Dobroudja”. Articolul d-lui profesor Zlatarsky nu posedăghe nimic, și gata d-

villaeșia distrusă, formată de coloniștii romani s'au suprapus puhoalele stător barbari, începînd cu Ogi și terminînd cu strămoșii d-sale. Pentru acest naiv erorător, istoria Dobrogei nu trece dincolo de Aazaruch, de și cum ea s'ar perde în șicopata timpurilor, s'ar sfîșda în întunorcul barbariei.

Seythia minor, în întinderea căi Dobrogea de azi aproape, forma a 6 a provincie din diaceșea tratat, a profesorul Practicului de Orient. Ea era de o excepțională înșemnatate pentru Imperiul Roman de acia administrațiune civilă, în ceapă el-și se află un Prases, era separată de emanașmentul militar întredăgînd anul Dux, cu rezidența în Constanța.

Justinian în voina și Vi-lea adăgă un emanașment nou: „magister militum Moesia”, format din Moesia și Seythia, iar „Dux” avură rangul de „episcopi”.

Granița de Sud se oprișinea pe Dunăre la Duristorum; iar pe Mare, la vîșveșea râului Zyrax (Batowax).

Drumul din lungul Dunării era sîmănat cu o mulțime de lagăre legionare, caște și caștele apăsate în puncte cu precopie alace pentru o apărare dârje. În paza acoulor întăriti era întredăgînd unor trupe apăsate „limitanei”. Fie alinul legionar roman l se da teron de cultură în apropierea frontierii, apa și odată cu apărarea graniții, legionarul și apăsă și proprietatea sa, alce istoricului Agathias Scholasticus.

În timp de pace legionarul făcea un serviciu aproape similar cu al grănicierilor noștri, precum și poliția bătătorilor, ce se găsau în apropierea frontierii. Fieca de pe Dunăre lega sau desăpășie cele două maluri ale fluvial, după așa poporale din stănga lui trășea cu prieteni sau în disșinșie cu Romanii.

În război, legionarul trebuia să pășeze și „grănița timp” cele granițe. Oștii erau

Jace mai toată încrederea pe trei categorii de proprietăți: mare, mijlocie și mică...

In jurul distribuirii ajutoarelor la Medgidia

O SCHINOASH

Primita spre publicare următoarea:

Domnule Director,

Correspondentul D-va. din Medgidia, semnând nedreptățile ce s'au făcut...

IN CUESTIUNEA INTERVIEWULUI D-LUI C. N. ALIMĂȘTEANU

Nu de mult a apărut în ziarul „Anunțurile” din Constanța, un prețios articol...

Titul scris cu litere de un doct... și cuprinsul interviului pare...

O căi de sumară discuție cu d. aa. va putea convinge pe oricare din...

Lumea însă l'a cunoscut repede, aici la sfârșitul zilei a putut să se mențe...

Acel succes electoral, atât de ridicol, sărăcia și va urma, fără îndoială, un albul...

Societate ca este bine să dau o mică lamurire. Măști d-lui C. Alimășteanu...

El va continua să fie în capul treburilor publice, unde va munci din greu...

Tr. R.

Lazar O. Abramovici & Arnold Birbaum

Reprezentanți de comerț și Asigurați

Agencia Principala a Societatii Romane de Asigurari Generale

Constanța, Str. Carol 46

Correspondența „Dobrogea Jună”

MEDGIDIA

Într-o noapte... N'am dusi niciodată, ca sărăci mai puțin acum, să scrijă...

Punct! Dar după acest punct va urma o frază minunată de frumoasă, cu exclamații...

Dinse pentru dinte, ochi pentru ochi! Până aci totul bun, însă ce fac cei „mici”...

Domnilor, fiți mai tulgoși, aveți îndurare de cei cari nu sunt mai ca dv. Lăsați ceva, ceva mai puțin...

Domnule primar, astăzi am dela încredințat dimiterea lucrării mele, stăruind că...

Situația comunei. Locuitorii din comuna noastră s'au întors din prăbie...

UN MONUMENT pentru învățătorii morți în serviciul Patriei

Depozit de vinuri și rachieri (en gros) STAVRU R. FRANGOPOL

CAROL BEINER Casa de schimb Constanța, Str. Carol

În gadița de săptămâna trecută a Anunțurilor Medgidia, d. profesor B. Iorgu...

Cum în Dacia: S'a constatat oficial că la demobilizarea armatei bulgare...

Dacă'ri să credem zărele, Dobrogeenilor li s'a afectat până astăzi...

Când se va sfârși cu această batjocură? La ultimul examen de licență în drept...

Săptămâna aceasta s'a scris din viața Generalului Eramia Grigorescu...

Vitorul? Anonș că moralul înlocuirii de fapt la 1 August...

ZINEA M. TOPOR JULIA BRĂCĂCESCŪ Logodită

„LA PIRULA” R. ȘTEFAN CEL MARE (Mangaliu) 44

FRĂȚII STAMATE și PANDELE ZAINEA Str. Costache Negri, 28

PENTRU LUMEA COMERCIALA S'a constituit de către d-nii: SOTIR R. SARRY, G. SAMBUTERNU și CHIRIAC ZĂGĂNESCU

CRONICA SĂPTĂMĂNEI

PODUL DE PESTE BORCEA

Interview express

Cunoaștină îndreptăția nerăbdare cu care Dobrogeenii noștri...

— Măști putea arăta stăduț în care se găsește...

— Pentru că cel mai „fugit” dintre reprezentanții...

— Va să zică, vești ultimă pistoarelă extintă.

— Nu; le vom împunăm tatragi abelor persoane...

— Dar stăduț?

— Da, suspendat, de toatăsele catapostasului...

— Dar pe erina asta de muncă?

— Nu avem numai de căi. Nevole de acest material...

— Și când eroești, că veți fi gata?

— La stas stăduț Dobrogeenilor vor pierde răbdarea.

Osanabet.

Casa de Import, Export și Comisii N. IALINA

STRADA CAROL No. 4 CONSTANȚA

Coloniile, Manufactură, pielițe, en gros

Coloniile, Manufactură, pielițe, en gros

Coloniile, Manufactură, pielițe, en gros

(probabil Rașova) și Căminu (Hârșova) un cunoscut echivalent la Suedava (7), la Capidava (Călcășii) și Cus (Baki-Serai).

Coloniile s'a echivate inferioare erau la Troesmia, cu un detașament de Auxiliari...

III. La Nevelionum (Real Gula, la răzărnic de Iazova) era sediul Leg. I Jovia...

Neprăhănitul Me Ghibănescu

In loc să-și pună tenaga pe cap și să lase ca timpul, care țigere toate urmiile...

Ministerul Cultelor și Alor Publice Director General

Domnule Director, Alăturat act și se înalțează certificatul...

Certificat Ministerul certifica peis grațiosul, că d. Me Ghibănescu...

Ministerul Cultelor și Alor Publice Director General

Reclamațiunile înregistrate sub No. 43.122...

Reclamațiunile d-rei Zieta Caragăni, adresată Tribunalului Tecuci...

Reclamațiunile d-lui P. Popamihalopol procuratorul...

LA CONSTANȚA S'a deschis VILLA YENETIA

grupaj în legiuil comandate de tribun și pentru a fi...

Pe lângă eroștii militare, legionarii mai erau...

Na jiu daci și daci, șezutul acestor ardeștari...

în ste. Costache Negri No. 28 an alii an cupu de vânzare.